

tagelsen af en saadan Bestemmelse i Lovforslaget vilde lægge dette Hindringer iveien. Der er noget Misligt i at optage en Bestemmelse, hvorved Folk, der havde slaat ind paa en Næringsvei, efter maasse at have opgivet en anden, efter et vist Aaremaal skulde kunne fjernes fra den. — Jeg skal endnu kun gjøre en kort Bemærkning med Hensyn til det Spørgsmaal, som har været berørt særlig af det ærede Medlem for 4de Kred (Fallefen), nemlig om Enkernes Stilling. Det er mig ikke ganske klart, hvori den fremhævede Usædelighed bestaar, men jeg har muligvis misforstaaet det ærede Medlem. For mig stiller Sagen sig, hvad dette Punkt angaar, ganske simpelt som Følge af Næringslovens Bestemmelse om, at en Enke har en almindelig Ret til at fortsætte sin Mand's Næringsvei. Jeg veed ikke, om det ærede Medlem vilde accentuere det Tilfælde, at Enken vilde drive Beværtningen ved en Slægting eller en Anden; herfor vil der imidlertid ikke være noget til Hinder. Naar Enken beholder sit Borgerskab, kan hun naturligvis i sin Næringsvei benytte, hvem hun vil; Slægtingen kan meget vel staa fuldstændigt for Forretningen, naar der blot ikke foreligger en masseret Overdragelse af Borgerstabet til denne; Forholdet maa kun være det, at hun virkelig tager Indtægten, enten hun saa lønner Forretningsførelsen høit eller lavt, paa den ene eller anden Maade.

Bloug: Jeg samstemmer fuldkommen med de ærede Medlemmer, som hidtil have udtalt deres Anerkendelse af Lovforslaget, men min Aerkjendelse gjælder dog mere den ærede Forslagsstiller's gode Mening end selve Forslaget. Den ærede sidste Taler roste det for dets meget bestemte Form, og jeg indrømmer, at den er besteden, men den er saa besteden, at Forslagsstilleren ikke vil opnaa ved dette Forslag, hvad han egentlig tilsigter; thi naar man erindrer, hvad den ærede Forslagsstiller sagde i sin Indledningstale, da han indbragte Lovforslaget, saa drog han stærkt tilfælt mod det uhyre Antal Værtshuse, der findes omkring i de forskjellige Kjøbstæder, og der er aldeles usforholdsmæssigt i Sammenligning med Kjøbstædernes Størrelse. Nu maa man rigtignok ikke, som det ærede Medlem for 4de Kred (Fallefen) syntes mig vel meget at gjøre, glemme, at Kjøbstæderne ogsaa ere Samlingssteder for Andre end Beboerne, og at navnlig en stor Mængde Værtshuse ganske vist have deres meste Søgning af Landboere, som komme til Byen med deres Værel og i andet Grunde, saa at man ikke kan udregne, at saa og saa Mange af Byens Beboere søge dem; den Beregning holder ikke Stik. Vist er det imidlertid, at Misforholdet er stort og paa mange Steder endnu langt større, end den ærede Forslagsstiller mente, idet han tog sine Eksempler fra de to største Kjøbstæder. Jeg skulde nemlig hufte meget

feil, hvis det ikke under et Lægemsde i Svendborg for et Par Aar siden blev oplyst af Distriktslægen paa Stedet, at i en lille just By, som næppe er større end nogen af de fælteste, fandtes henved 60 Værtshuse — jeg vil ikke nævne den, fordi jeg hverten kjender Indvaanerantallet eller Antallet af Værtshuse bestemt — men naar det er Tilfældet, vil dette Lovforslag visseligen ikke naa den Hensigt at indskrænke Antallet, (Oxenbøll: Jo!). Nei, det er ikke givet, at Kommunalbestyrelserne ville forstaa det saaledes. Jeg vil ikke sige et ondt Ord om vore Kommunalbestyrelser, de bestaa vistnok i det Hele og Store af overmaade brave, retslafne og dygtige Folk; men der er en Egenkab, der ikke er hyppig her i Landet, det er Energi, og det kommer an paa, om de erkjende den Stabe, Værtshusene gjøre, og om de have Mod til at bryde med de Interesser, som de komme i Strid med ved at søge dem stærkt indskrænkede. Jeg tror derfor ikke, at Lovforslaget vil gjøre sin fulde Nytte, medmindre der tilføies en Bestemmelse, som paalægger Kommunalbestyrelserne efterhaanden at drage Omforg for Værtshusenes Indskrænkning i et vist Forhold til Befolkningen, dog saaledes, at de naturligvis kunne tage ethvert Hensyn til Byens og Egnens Larv, det vil altsaa sige, at de behøve ikke at nedlægge de gode Værtshuse for at beholde de flette, men at de tør have et temmeligt frit Valg mellem, hvorledes de, naar Værtshusene blive ledige, f. Ex. naar Borgerstabet forbyrdes, Forretningen nedlægges eller Vedkommende dør, kunne inddrage dem. Jeg tror ogsaa, at det vilde være heldigt, om de meget omtalte Værtshusholderer blev berøvede denne Ret til at drive Næringen efter deres Mænd; thi naar man lægger Vægt paa Kommunalbestyrelsernes Anbefaling, saa er det, jeg vil ikke sige meningsløst, men dog en Modsigelse, at bevare denne Ret for Enken, thi naar man lægger Vægt paa Personligheden; er der jo ingen Garanti i, at Enken bliver siddende med Borgerstabet og kan leie det ud til hvilken som helst Person, hun vælger; det maatte forbeholdes, at denne Person ligesaa fuldt skulde have Dvirghedens Anbefaling som selve Værtshusholderne. Jeg tror nu, at hvis man vil gaa ind paa dette Lovforslags nærmere Prøvelse i et Udvalg — hvad jeg ikke kan vide nu, da Intet derom er besluttet — kan det være hensigtsmæssigt at indbringe flere Bestemmelser i Næringsloven af 29de December 1857 under denne Underafdeling, og navnlig om der ikke ogsaa var Anledning til at tage indskrænkende Bestemmelser f. Ex. mod Spækhøkeres Ret til at udfænke Brændevin til Fortæring paa Stedet, dog uden at have siddende Gjæster. Det er nemlig en saa fin og i sin Virkning meget libet betydbende Forskjel; thi man kan godt have siddende Gjæster f. Ex. ved at sætte nogle Labretter udenfor Dissen, hvor saa Brændevinen fortæres, og vist er det, at for dem,